

CUMARINEVERGIFTIGING

BIJ VARKENS

Van de heer J. J. Melessen, dierenarts te Naaldwijk mochten wij het onderstaande rapport ontvangen van een drietal vergiftigingsgevallen bij varkens tengevolge van cumarine-derivaten als gevolg van het feit dat deze preparaten werden toegepast bij de rattenbestrijding

1. In december 1952 werd ik geroepen bij een zeug met 12 biggen. De veehouder vertelde mij dat er sterfte voorkwam bij deze biggen. Bij mijn onderzoek bleek dat reeds 4 biggen dood waren en dat alle biggen op één na (het kleinste biggetje) ziek waren. Voornamelijk vielen de kreupelheden op. Bij sectie van de gestorven dieren bleek nu, dat overal grote bloedingen te zien waren, vnl. echter rondom de gewrichten. Dit verklaarde dus de kreupelheden. Wat ook opviel, zowel bij de gestorven als bij de nog levende dieren, was dat vele gewrichten verdikt waren en een blauwachtige tint hadden, hetgeen kwam doordat het uitgetreden bloed door de huid heenschmerde.

WAARSCHUWING

1. Gebruik als regel voor de rattenbestrijding **GEEN** strooi-poeders, zeker niet bij aanwezigheid van varkens.
2. Wordt in de omgeving van de varkensstal een cumarine-mengpoeder gebruikt, **CONTROLEER** dan minstens eens per dag de stal op dode of zieke ratten en verwijder deze.
3. Zorg dat varkens en biggen **NIET** kunnen uitbreken en zodoende het vergiftigde lokaas bereiken.
4. **WAARSCHUW** bij een eventueel voorkomend vergiftigingsgeval met cumarine direct huis-, vee- of dierenarts en deel hem mee dat een anticoagulant is gebruikt, want:
5. **VITAMINE K** is een probaat middel tegen deze anticoagulanten, maar het mag alleen gebruikt worden op advies van de dierenarts.

Neemt U deze punten in acht, dan is het risico bij toepassing van mengpoeders praktisch te verwaarlozen.

Voor genoemde verschijnselen wezen op een vergiftiging t.g.v. anticoagulantia. Toen ik de veehouder vroeg of hij rattenvergif gebruikte, antwoordde hij dan ook, dat dit inderdaad het geval was. Bij nader onderzoek bleek nu, dat de veehouder een **strooi-poeder** op basis van anticoagulantia had gebruikt. Hij had het gif voor het varkenshok uitgestrooid in de verwachting, dat de ratten er doorheen zouden lopen. Daar de veehouder zich niet had gerealiseerd dat dit poeder ook giftig is voor andere gewervelde dieren dan alleen ratten en muizen, had hij het varkenshok niet dichtgemaakt. In het varkenshok zat nl. een opening, waardoor alleen de biggen naar buiten konden. Vandaar dat de zeug niets mankeerde. Dat het kleinste biggetje gezond bleef kwam, doordat dit diertje nog te klein was om zelf te eten.

Een geneeswijze is hier niet meer toegepast, aangezien de biggen reeds te ernstig ziek waren. Alle biggen zijn dan ook gestorven, op het reeds eerder vermelde kleine diertje na.

2. In februari 1953 werd ik door een veehouder opgebeld. Hij vertelde mij dat tien varkens van ong. 70 kilo uit het hok waren gebroken en dat deze dieren een bus **strooipoeder** op basis van cumarine-derivaat te pakken hadden gekregen, die nu half leeg was.

Veehouder vroeg mij of er een tegengif bekend was.

De navolgende behandeling werd toen door mij ingesteld: nog dezelfde dag werden de dieren door mij ingespoten met vitamine K. Het resultaat van de behandeling was, dat geen van de dieren enig ziekteverschijnsel heeft vertoond.

3. In februari 1958 werd ik geroepen bij een koppel biggen waarin sterfte voorkwam, reeds enige dieren waren dood. Bij sectie bleek, dat overal bloedingen aanwezig waren. De veehouder vertelde mij, dat hij zojuist zijn koren had laten dorsen op een plaats waar voor de rattenbestrijding een **strooipoeder** op basis van cumarine-derivaat gestrooid was. Het opveegsel had hij bij de biggen in het hok gegooid. Van de nog levende biggen waren de meeste in ernstige of minder ernstige mate ziek. Alle nog levende biggen zijn toen door mij met vitamine K behandeld. Het resultaat was, dat alle dieren beter werden. Een big met een enorme bloeding rondom een gewricht is kreupel gebleven, ook nadat de dikte rondom het gewricht verdwenen was.

Conclusie:

Bij ratten- en muizenverdelging met cumarine-derivaten kan door onachtzaamheid schade ontstaan. In mijn praktijk zijn echter pas drie keer met zekerheid en dan nog alleen bij varkens, vergiftigingen voorgekomen met het cumarin bevattend strooipoeder.

Naschrift van de redactie

Naar aanleiding van het bovenstaande zouden wij er nog eens op willen wijzen, dat het gebruik van strooipoeder bij de rattenbestrijding van onze zijde, een enkel bijzonder geval daargelaten, nooit wordt geadviseerd omdat de risico's bij het gebruik hiervan groter zijn dan bij het gebruik van lokaas gemengd met cumarine-poeder. Immers, de toepassing van strooipoeders houdt in dat men vrij grote hoeveelheden poeder moet gebruiken met een gehalte van 0.5—1% cumarine-derivaat. Lokaas op de juiste wijze gemengd met cumarine-poeder bevat slechts 0.025% cumarine-derivaat.

Dat wil niet zeggen, dat dit lokaas daarom ongevaarlijk zou zijn voor andere dieren dan ratten, maar wel dat het risico veel geringer is dan bij het gebruik van het relatief sterk geconcentreerde poeder. Uitgebroken beesten krijgen van het poeder veel spoediger een dodelijke dosis binnen. Bovendien lopen de ratten het poeder altijd uit, waardoor het gemakkelijk in de voedertroggen terechtkomt, met de gevolgen daarvan. Voor gemeentelijke rattenbestrijders moge geval no. 2 een aansporing zijn om **nooit het onvermengde poeder op de boerderij achter te laten**. Is het nodig, dan alleen het gemengde lokaas achterlaten en wel in een zak of bus waarop het woord „Rattenvergif” staat aangegeven, tezamen met een exemplaar van onze „Instructies voor het gebruik van cumarine-derivaten”. Deze instructies zijn bij de Afdeling Ratten- en Muizenbestrijding van de Directie Faunabeheer, Geertjesweg 15 te Wageningen op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Uit de duizenden gevallen, die wij tot op heden hebben behandeld, is wel gebleken dat het risico bij het gebruik van **lokaas vergiftigd met cumarine-derivaat** bij de rattenbestrijding vrijwel te verwaarlozen is, mits de instructies precies worden opgevolgd.

Ten slotte wil ik er nog eens op wijzen dat het, indien de handen in aanraking geweest zijn met het cumarine-poeder, **noodzakelijk** is, ter voorkoming van ongelukken, deze zo spoedig mogelijk goed te wassen.

Uit het rapport van de heer Melessen blijkt ook dat vitamine K een afdoend tegengif is, mits de dierenarts tijdig wordt gewaarschuwd.